

Om kurs 10:2 på psykologprogrammet Ht-19

Underlag för ledningsgruppsmötet psykologprogrammet 20200205

Inledning

Under ht-19 och vt-20 har en rad frågeställningar och händelser kopplade till ett undervisningsmoment på delkurs 10:2 på psykologprogrammet aktualiserats i mitt arbete som studierektor.

Som studierektor ingår i mina uppgifter att arbeta med utbildningskvalitet och övergripande utbildningsinriktning tillsammans med programmets ledningsgrupp, samt att besluta i löpande studentärenden och utbildningsfrågor som uppstår. Detta arbete sker i nära relation till övriga medarbetare och institutionens prefekt (bilaga 2 beskriver översiktligt institutionens organisering i dessa avseenden, samt berörd personals ansvarsområden och mandat i relation till utbildningsverksamheten).

Under senare delen av höstterminen har delar av dessa frågeställningar och händelser också berörts i media – på ett sätt som i min uppfattning är starkt förenklat och vinklat vad gäller fokus och därmed missvisande i centrala avseenden. I denna rapport försöker jag därför sammanfatta en mer komplett bild i syfte att skapa transparens vad gäller information och beslutsprocesser, såväl som att utgöra underlag för fortsatt arbete kring denna fråga. Rapporten utgör underlag för den planerade diskussionspunkten kring detta på ledningsgruppsmötet för psykologprogrammet 20200205.

Studierektors problemformulering

Under höstens och vinterns arbete med kurs 10:2 har jag kunnat identifiera fyra delvis överlappande problemområden, vilka jag valt att benämna enligt följande:

- a) problem kopplat till ett delkursmomentets **pedagogiska innehåll** och utformningen, i relation till kursplan och utbildningsplanens helhet
- b) problem kopplade till studenters upplevelser av **lärares bemötande/förhållningssätt** gentemot dem på detta kursmoment
- c) problem kopplade till kommunikation, förhållningssätt och bristande samsyn mellan involverad personal gällande a) och b), samt vad gäller ledning och arbetsprocesser vid institutionen samt styrning av utbildningsinnehåll
- d) principiella etiska problem med delkursens innehåll och utformning

Samtliga dessa punkter beskrivs mer utförligt längre ner i detta dokument:

Vidare bedömer jag att dessa problem leder till, eller riskerar att leda till:

- att individuella studenter försätts i en riskabel situation, gällande både deras psykosociala arbetsmiljö, så väl som deras rätt till en rättssäker utbildning av god kvalitet.

Samt att utbildningsinnehållet som erbjuds vid psykologprogrammet riskerar:

- att inte hålla god generell kvalitet eftersom dess innehåll inte överensstämmer med befintliga styrdokument (institutionens utbildnings- och kursplaner, såväl som följer (Lu:s) jämlikhets och likabehandlingspolicy, studenternas rättighetslista, samt regler i högskoleförordningen - exempelvis kring rättssäker examination, obligatorium osv). Samt därutöver att verksamheten inte blir möjlig att styra och leda när samsyn mellan personal (dvs. punkten C ovan) kring dessa tillämpningar saknas.

Bakgrund

I samband med genomförandet av delkurs 10:2 på psykologprogrammet ht-19 kontaktades jag i egenskap av studierektor för programmet av, först en, och därefter ytterligare 6 studenter, som ville framföra synpunkter som kan sammanfattas handla om; dels deras upplevelse av lärares uppträdande och bemötande i några undervisningssituationer, dels på undervisningsmomentens utformning, innehåll och relation till lärandemål (så som de formulerats i kursplan och kursbeskrivning).

Studenternas synpunkter i form av skriftliga redogörelser och/eller ett eller flera personliga möten, inhämtades. Med anledning av den framkomna informationen, samt frågor och önskemål som detta gav upphov till från studenterna, vidtogs ett antal direkta åtgärder kopplade till deltagande och examination vid kurstillfället (dessa beskrivs mer utförligt här nedan). Jag deltog också i undervisningen vid ett tillfälle och förde löpande samtal med inblandade lärare, studenterna och andra berörda på institutionen, inklusive prefekten (tillika formell examinator för kursen).

Dessa samtal, liksom arbete med olika åtgärder, har sedan fortlöpt under resten av höstterminen. Efterhand kännedomen om dessa diskussioner och påföljande åtgärder spridits bland studenterna på programmet har synpunkter också framförts från studenter som läst kursen under tidigare terminer. Enligt uppgift har frågan också debatterats intensivt i en Facebookgrupp för psykologstudenter. Sammantaget har information därmed också inhämtats från ett 15-tal ytterligare studenter (eller fd. studenter) som tidigare läst kursen och som tagit kontakt med mig, ett antal olika lärare med insyn, samt representanter från Samhällsvetarkåren och studerandeombudet vid LU, via mail och eller personliga möten. Även flera journalister har hört av sig för att ställa frågor kring saken.

I detta dokument försöka jag beskriva den viktigaste kritiken, så som jag uppfattat den, samt beskriva och reflektera kring de åtgärder, planer och vidare frågeställningar som den gett upphov till. Syftet är att dokumentet ska kunna utgöra ett avstamp och gemensamt utgångspunkt för det fortsatta kvalitetsarbetet med kursen, och Psykologprogrammet vid Lunds universitet som helhet.

De åtgärder som vidtagits och planerats kan sägas utgå från tre tidsperspektiv. A) Först vidtogs ett antal direkta åtgärder kopplade till de enskilda studenterna som tog kontakt i samband med genomförandet av kursen ht-19, liksom att examinationen för alla studenterna för det aktuella kursgenomförande justerades. Därtill har B) en handlingsplan för åtgärder på medellång sikt, vilket här avser åtgärder som berör delkursens genomförande vt-20, samt C) på lång sikt, åtgärder som ska vidtas inför ht-20, formulerats och initieras.

Om delkursen och undervisningsmomentet

På delkurs 10:2 (som ett av tre "moment") berörs psykologers arbete med "Ledning och styrning/utveckling av organisationer". Delkursen utgör en del i den övergripande kursen "Psykologers arbete med grupper och organisationer" på Psykologprogrammet vid Lunds universitet. I 10:2 ingår ett moment som benämns "Arbetskonferens"/"Workshop" (tidigare "Externat") samt efterföljande seminarie/övningsdagar (totalt omfattande ca 7 heldagar), syftande till att bl.a. arbeta kring gruppdynamik, roller och ledarskap i organisationer. Detta sker genom att studentgruppen används som en organisation och studenterna agerar i denna organisation, i relation till medstudenter och lärare. Arbetsformen är inspirerad av den s.k. Tavistockskolans "Grupprelationskonferenser" som kan sägas vara en metodik för att arbeta med dessa fenomen. Undervisningen beskrivs därför som "upplevelsebaserad", studierna bedrivs genom att arbetar i smågrupper varvas med arbete i helgrupp under ledning av lärarna (som ibland benämns "konsulter").

Momentet som sådan har funnits som en del i utbildningen, om än i varierande former, under mycket lång tid. Momentet brukar beskrivas som förknippat med rykten och föreställningar hos studenterna redan innan det genomförs. Kritik ungefär av det slaget som framförts ht19 (om än i väsentligen mindre omfattning, och mer avgränsat) är väl känt sedan tidigare. Åtminstone sedan Vt19 (dvs innan jag tillträdde som studierektor) har institutionen haft en dialog med Samhällsvetarkåren där denna, som ett led i sin med LU överenskomna utbildningsbevakning, starkt efterfrågat förändring av kursen. Tidigare kritik och denna dialog har redan tidigare föranlett vissa justeringar i undervisningen.

Med anledning av denna tidigare kritik och kontakter kring detta med Samhällsvetarkåren fanns alltså redan i början av ht-19 (då jag tillträdde som studierektor) en planering för att särskilt genomlysna och utvärdera det aktuella momentet för att se över om förändringar var nödvändigt. Redan innan de studenter som sedermera kontaktade mig Ht19 hörde av sig, fanns således ett påbörjat arbete där jag och institutionens prefekt (tillika examinator på kursen i fråga), påbörjat en genomlysning av delkursens utformning med syfte att tillförsäkra god kvalitet i kursen.

För Ht19 var temat för momentet "Var är pappa..? En workshop om att integrera det maskulina och det feminina för att skapa en kultur av öppenhet och äkta omsorg" vilket skulle leda till att studenten "utveckla dina färdigheter som ledare, följare och konsult genom att aktivt arbeta med utvecklingen av den egna kursgruppen".

Den framförda kritiken ht-19 och direkta åtgärder

Stress och obehag kopplat till momentet med anledning av lärares bemötande av studenter – risk för studenters arbetsmiljö

I anslutning till att den s.k. "arbetskonferensen" och de seminarium/övning som följde direkt därpå genomfördes Ht19 kontaktades jag av sex studenter individuellt, som beskrev likartade problemställningar. De upplevde att undervisningsmomenten skapade stark stress/obehag hos dem personligen och/eller att de såg att det skapade detta hos andra, och ville förmedla detta till mig som studierektor. Upplevelsen kan beskrivas som att de vid undervisningstillfällena, liksom mellan undervisningstillfällena upplever stark psykisk stress som tagit sig uttryck i negativa känslomässiga reaktioner (man beskriver panikattacker, fysiologisk uppvarvning, sömnsvårigheter, oro) och negativt tänkande/grubblande, självvärderingar relaterat till dessa händelser, liksom sociala konsekvenser (konflikter inom kursgruppen och med lärare). Detta beskrivs av några dels vara funktionshinder i relation till studiesituationen (de klarar inte av att läsa, får olustkänslor i relation till studierna) men också mer allmänt funktionshinder (de har svårt att klara sitt privatliv pga detta).

En starkt bidragande orsak till dessa obehag som lyfts fram var det bemötande man uppfattar från inblandade lärare. Studenter pekar på dels en intuitiv upplevelse av att lärarna agerar oskickligt, men pekade också på rena motsättningar mellan lärarnas uppträdande och agerande och det som beskrivs som centrala principer för det samma i kurslitteraturen, och inom psykologprofessionen i allmänhet. Det beskrivs också som främmande från den kultur som vanligen råder mellan lärare och studenter i studiesituationen.

Sammanfattat, lärarna upplevs av några som konfrontativa och repressiva i sitt uppträdande, att de ifrågasätter studenter på ett nedlåtande, nedvärderande sätt, att de är insinuanta, uppmuntrar och främjar motsättningar mellan studenter (och i vissa fall lärare) och selekterar ut vissa studenter som behandlas sämre än andra. Att lärarna helt enkelt bidrar till, snarare än motverkar/hanterar, de obehag och svårigheter som uppstår för studenterna i momentet. Det beskrivs också förekomma sexuella anspelningar (som ex att studenter uppmuntras att prata om sin attraktion till varandra, tolkningar av beteenden och omedvetna önskningar i termer av (sexuell)attraktion eller sex. Sådana kommentarer

framförs publikt, oömbett, och uppfattas som irrelevanta och obekväma i sammanhanget. Det upplevs inte finnas någon reell möjlighet att ifrågasätta detta och i den utsträckning det ifrågasätts sätter det bara studenten än mer i fokus för ytterligare sådana beteenden från lärare.

Studenter beskriver också att interaktionerna genomsyras av ett starkt normativt klimat, där traditionella könsroller, traditionella idéer kring könsidentitet och sexualitet, liksom vissa uppträdanden och känslouttryck framhålls som tillåtna (och otillåtna). Detta medför att studenter som identifierar sig som inte tillhörande en majoritetsidentitet eller grupp upplever sig ifrågasatt, misstänkliggjord och exkluderad. Detta tar sig uttryck i konkreta interaktioner, som att lärare har efterfrågat att personer ska uttala sig baserat på sin sexuella identitet, att olika negativa personlighets- och karaktärsattribut framhållits som kopplade till sådana aspekter (exempelvis våldsbemägenhet hos feminina män), eller bara omotiverat uttryckts (som att studenter är odisciplinerade, att studenter som gråter bedriver en form av illvilligt maktutövande).

Motivering av min bedömning och agerande i de studentärenden som uppstod Ht19

En vanligt förekommande uppgift i rollen som studierektor är att motta, handlägga och fatta beslut i olika typer av studentärenden som utgör specialfall eller tillämpningar av de generella regler och riktlinjer som gäller för universitetsstudier. Det kan handla om sådant som examinationsbedömningar, frånvaro, anpassningar i relation till studenters särskilda behov osv. Då den första studenten hörde av sig kring 10:2 i början av november formulerades frågan från studenten ungefär på följande vis "jag upplever starka obehag i denna undervisningssituation och har försökt att hantera dem med läraren i situationen utan framgång, vad händer om jag inte går på kvarvarande obligatoriska moment med hänvisning till detta illabefinnande, läraren menar att jag då underkänns på kursen? (nästa obligatoriska tillfälle är dessutom inom de närmaste dagarna)". Generellt i denna typ av ärenden gäller att om studenter är frånvarande från obligatorisk undervisning/examinerande moment "utan egen förskyllan" (vilket innefattar hastigt uppkommen ohälsa, olycka etc.), arrangeras särskild individuellt utformad kompletterande undervisning/examination istället. Denna typ av situation uppstår mycket ofta under psykologprogrammet, det kan handla om allt ifrån att en student behöver vara hemma för att vårda ett sjukt barn vid ett obligatoriskt seminarietillfälle, att studenten blir sjuk under sista veckan av sin verksamhetsförlagda utbildning, eller att en samtalsövning behöver ställas in till följd av extremväder.

Studenten fick mot denna bakgrund information att jag skulle diskutera saken med examinator för kursen kring möjligheten att hitta en lösning. En möjlighet skulle kunna vara att om studenten var frånvarande vid kvarstående seminarium och övningar, med hänsyn till de särskilda omständigheter i form av egna hälsoskäl som anfördes, fanns stöd i regelverket för att kunna utforma individuell kompletterande undervisning. Examinator delade också denna bedömning och detta blev lösningen för denna student och för ytterligare fyra fall som beskrev samma principiella problem. I ett ytterligare fall bedömdes det inte föreligga sådana särskilda skäl för frånvaro, och med denna student fattades en överenskom att delta i de obligatoriska övningarna.

Studenternas feedback kring undervisningsmomentets problematiska utformning

Flera studenter pekar också på olika aspekter kring undervisningens utformning som är problematiska ur professionsetiska, rättssäkerhetsmässiga och praktiska hänseenden. Dessa problem beskrivs ofta som ömsesidigt försvårande av de problem som beskrivits ovan. Studenterna pekar på oklara instruktioner, obegripliga övningsinslag, otydliga syften med innehåll och övningar. Underlag för övningar liksom viss del av kurslitteraturen upplevs som insinuant och ideologiskt färgad, samtidigt som den har begränsad vetenskaplig förankring och är perifer inom ämnesområdet.

Studenterna beskriver också hur de upplever ett glapp mellan lärandemål, så som de är formulerade på kursen och för psykologprogrammet som helhet och de aktiviteter och examinationen som bedrivs inom delkursen. Studenter pekar också på att den vetenskapliga underbyggnaden för de psykologiska metoder som momentet bygger på är bristfälligt, samt att metoderna dessutom har en mycket perifer relevans för det aktuella kunskapsläget på området.

Pedagogiska/strukturella problem

Utifrån studenternas redogörelse granskade jag kursplanen, examinationsförfarandet och den mer generella kritik som studenterna framförde och kunde identifiera en rad problem som jag bedömer föreligger:

Övergripande innehållsliga problem:

- Momentets innehåll och utformning har en oklar koppling till kursplan och kursens mål. Sett till lärandemål för kursen är det mycket oklart hur den undervisning som bedrivs på momentet laddar mot dessa mål.
 - o När studenter påpekat detta har de inte upplevt att de fått något begripligt förtydligande från lärare
 - o När institutionsledning och lärarlag diskuterat sådana synpunkter, samt då dessa framförts av studentkåren som ett led i utbildningsbevakningen, har inte överenskomna förändringsförslag genomförts av lärarlaget
- Själva "externatets" utformning kan ifrågasättas som en lämplig metod att alls använda inom psykologutbildningen, då det saknas tydlig evidens och relevans (i aktuell psykologpraktik), för metoden samt punkten ovan.
 - o När studenter framför detta har de inte fått något begripligt förtydligande från kursledningen

Examinationsutformning

- Examinationsuppgiften upplevs som otydligt formulerad av många studenter
- Examinationsuppgiften saknar rättningsmall och interbedömersamstämmighet
- Studenter upplever rättningsfeedbacken av examinationen som osaklig och godtycklig - flera studenter uttrycker misstro över objektiviteten och sakligheten i lärarnas bedömning
 - o Exempelvis bedöms uttryckligen "realism" i den individuella reflektionsuppgift, ett bedömningskriterium som inte återfinns någon annanstans på programmet
- Studenter har fått feedback över telefon, ibland mycket hårt formulerad personlig inriktad kritik som de inte uppfattat som saklig
- Feedback på examinationsuppgiften breddas till generell lämplighet som psykolog
- Underkännande på examination används som hot, där studenter anger att de känner sig tvingade att formulera bedömningar och slutsatser som de egentligen inte står för, mot hotet att annars underkännas
- Examinationen är otydligt kopplad till lärandemålen för kursen

Övergripande etisk problematik med momentet

- Man upplever det som etiskt tveksamt att kräva studenter (obligatorium) att delta i ett moment som har starka "terapeutiska" inslag och där man förväntas arbeta med sig själv i grupp, eftersom detta inte är syftet eller målsättningen med det aktuella momentet eller delkursen
 - o Detta förvärras av att det utgör en examinationssituation och att de lärare som ska facilitera och hantera det som uppkommer i den "terapeutiska"/grupprelationssituationen också ska bedöma ageranden och underkänna studenter med anledning av deras agerande i grupprelationssituationen
 - o Detta förvärras av att studenter upplever sig sakna förtroende för metod och lärare
 - o Detta förvärras av insikten i att lärarna saknar en större förståelse för kursgruppers tidigare erfarenheter, aktuella sociala relation osv, eller långsiktiga möjligheter att ta ansvar för ett sådant arbete som påbörjas under momentet
 - o Lärarna upplevs formulera, underblåsa, eller konstruera konflikter mellan studenter, grupper av studenter, och studenter och lärare. I oklart syfte.
- Man ser potentiella långsiktiga konsekvenser för arbetsmiljö och gruppssammanhållning av att arbeta med momentet, som man inte upplever att lärare kan bemöta och på ett trovärdigt sätt hantera.
- Man upplever inte att man, inför momentet, under eller efter det, har fått en möjlighet att ge ett informerat samtycke till, eller information om, sitt deltagande i momentet. Tvärtom, upplever flera att de tvingats in i det.
- Studenter upplever inte att det agerande de ser hos lärare och konsulter är förenligt med yrkesetiken som psykolog, eftersom den inte är transparent (lärarna bemöter inte farhågor och kritik), samtycke efterfrågas ej, och frivillighet saknas etc

Bemötandeproblem/förhållningssätt i relation till studenter

- Lärare upplevs som medvetet provocerande (i syfte att "generera reaktioner mellan studenter och i relation till momentet").
 - o Detta tar sig ofta uttryck i medvetna feltolkningar, sårande eller provocerande uttalanden eller ageranden från lärare. Eller att sakliga och osakliga meningsskiljaktigheter uppmuntras och uppmanas mellan studenter.
- Lärare upplevs favorisera vissa studenter (generellt män som håller med) och peka ut, upprepat kritiskt granska/angripa andra.
- Inga meningsfulla försök görs att rätta till konflikter, missförstånd eller tillerkänna betydelse till att personer blir ledsna, rädda, upprörda osv.
- Lärare upplevs inte transparenta i sitt agerande, eller villiga att förklara, förtydliga sitt agerande.

- Lärare upplevs ha en personlig agenda som inte har undervisningens bredare syfte som mål.
- Lärare ger olämplig, dåligt underbyggd, osaklig feedback. När detta påpekas erbjuds inga förklaringar, förtydliganden.
- I externatsituationen framförs tolkningar och påståenden av sexualiserande karaktär
 - o Att en student omedvetet uttrycker en önskan att bli sexuellt penetrerad (av andra manliga deltagare i grupsituationen)
 - o Att det finns sexuell spänning eller attraktion mellan deltagare
 - o Andra typer av nedsättande personbenämningar (vanligen implicit): att man är dum, lat, inte förstår, inte kan se saker på ett realistiskt vis osv.

Bemötandeproblem/förhållningssätt i relation till kollegor och utbildningsstyrning i övrigt

- Lärarlaget har inte tagit fasta på framkommen feedback, varit intresserad av den, inte vidtagit överenskomna åtgärder
- Lärarlaget har inte bedrivit ett tillräckligt omfattande kursutvärderingsarbete
 - o Endast ungefär halva kursgrupperna har historiskt besvarat delkursutvärderingen
 - o Inga muntliga/kvalitativa utvärderingar finns
 - o I helkursutvärderingarna ges bara en begränsad inblick och otydligt formulerade åtgärder
 - o Ingen systematisk långsiktig uppföljning av kursmomentet har gjorts
- Delkursutvärderingarna har tolkats entydigt som stöd för att arbeta vidare som tidigare, trots att kritik framförts återkommande och av snarlikt slag.
- Lärarna har inte varit lyhörda för eller villiga att diskutera denna kritik och hur den bör hanteras på ett meningsfullt sätt

Direkta åtgärder med anledning av kritiken ht-19

Med utgångspunkt i dessa synpunkter beslutades det om ett antal omedelbara åtgärder vars syfte var att tillförsäkra de berörda studenters psykosociala arbetsmiljö, liksom ett antal åtgärder som syftade till att mer långsiktigt utvärdera och säkerställa densamma.

I princip handlade det om att en separat skriftlig kompletteringsuppgift utformades av examinator där det ingick att de studenter som upplevde obehag av undervisningssituationen gavs möjlighet att slutföra momentet utan att delta vid några av övningstillfällena, istället genomfördes alltså en kompletterande extra skriftlig reflektionsuppgift. Dessa studenter genomförde också den ordinarie examinationen. Utöver detta ändrades examinationen för momentet så att den lämnades in anonymt av alla studenter, ett önskemål som gruppen som helhet uttryckt.

Överväganden och åtgärder

Det är inte ovanligt att studenter tar kontakt med någon vid institutionen i situationer när de upplever en psykosocial belastning. Tvärtom uppmuntras detta och det är ofta möjligt att tillsammans med studenten hitta konstruktiva lösningar för att minimera inverkan på studentens studiegång. Min grundutgångspunkt var därför i denna situation att på samma sätt försöka hitta konstruktiva lösningar. Det är också min uppfattning att de aktuella studentärendena Ht19 hanterades på ett sätt som upplevdes rimliga för dessa individer, och som samtidigt medgav att kursmomentet kunde slutföras. Samtidigt kvarstår självfallet den kritik som framförts och denna behöver tas i beaktande i det löpande kvalitetsarbetet som bedrivs kring all kursverksamhet på Psykologprogrammet.

Jag har också frågat mig om de synpunkter som studenterna framfört kan förstås som konsekvenser av en dålig arbetsmiljö. Detta har varit föremål för en kontinuerlig dialog med institutionens prefekt (tillika ansvarig för arbetsmiljön vid institutionen). I princip betraktar Lunds universitet studenter på samma sätt som anställd personal och det finns en rad policydokument och rutiner för att tillse en god arbetsmiljö/studiesituation. Utifrån de beskrivningar jag tagit del av är det åtminstone *risk* att undervisningssituationen och interaktionen i denna kan utgöra eller utvecklas till kränkande särbehandling av studenterna.

Med kränkande särbehandling avses "handlingar som riktas mot en eller flera arbetstagare på ett kränkande sätt och som kan leda till ohälsa eller att dessa ställs utanför arbetsplatsens gemenskap" (AFS 2015:4). Eller uttryck av Lunds universitet: "Med kränkande särbehandling avses handlingar som upplevs som kränkande av den eller de som utsätts för dem. Handlingarna upplevs ofta som obegripliga och orättvisa." (LUs Guide: diskriminering, kränkande särbehandling och trakasserier). Arbetsmiljöverkets vägledning och information förtydligar ytterligare att upplevelser/situationer som upplevs "Obehagligt – Olustig – Obegripligt – Orättvist" (Arbetsmiljöverket, presentation), är sådana som ur arbetsmiljösynpunkt bör föranleda åtgärder. Vidare gäller vid Lunds universitet *"nolltolerans mot kränkande särbehandling. Det krävs också ett bemötande som ger var och en möjlighet att utvecklas utifrån sina erfarenheter. Respekt och omtanke gäller i alla relationer liksom gemensamt ansvarstagande mot universitetets grundläggande värden, uppgifter och mål."*

I detta fall föreligger uppenbarligen delade meningar om huruvida den undervisning och det bemötande som studenterna upplevt utgör kränkande särbehandling. För min del konstaterar jag att det i vart fall är ett problem som behöver försöka åtgärdas.

Det finns också anledning att fråga sig om den upplevelse som studenterna beskriver kan vara motiverad av att de diskriminerats, trakasserats eller sexuellt trakasserats i diskrimineringslagens bemärkelse (dvs. att de missgynnats eller kränkts utifrån någon av diskrimineringsgrunderna). Exempelvis har studenter uttryckt en rädsla att bli negativt bedömd på kursens examination utifrån

sitt kön eller könsidentitet (vilket skulle kunna utgöra diskriminering), men också upplevelser av att bli utpekad eller ifrågasatt på samma grund i studiesituationen (vilket skulle kunna utgöra trakasserier).

Ingen av studenterna har explicit uttryckt att de upplevt kränkande särbehandling eller diskriminering, men flera har uttryckt att det upplevs som *gränsande* till detta. I delkursutvärderingen framkommer detta intryck än starkare (se nedan om delkursutvärderingen Ht19). Inblandade personers intentioner, omfattningen av händelser och institutionens reaktioner på framförd kritik torde då ha stor betydelse för att så inte ska vara fallet. Därför är det i min mening uppenbart att, utöver de åtgärder som redan vidtagits, en större översyn av kursen med anledning av den framkomna kritiken behöver göras.

Planering och åtgärder på medellång och lång sikt

Under och efter genomförandet av delkurs 10:2 Ht19 har jag fortsatt insamla och sammanställa synpunkter kring momentet. Eftersom schemaläggning och planering för delkursens genomförande Vt20 redan är långt gångna under höstterminen har jag valt att fokusera på dels åtgärder som kan vidtas i detta kortare tidsperspektiv, utöver att planera för åtgärder som kan vidtas med sikte på Ht20.

Åtgärder på medellång sikt

Inför vårterminen 20 har de synpunkter som framförts medfört att jag tillsammans med kursansvariga överenskommit om ett antal konkreta åtgärder:

- Att senarelägga det moment som utgör "arbetskonferensen" för att därigenom möjliggöra mer förberedelser (som kan öka tydligheten), inläsning osv.
- Att förändra examinationens utformning och tillvägagångssätt för bedömning.
- Förändring i läroplanens sammansättning och organisation.

Åtgärder på lång sikt

Inför kursens genomförande Ht20 kommer det behöva göras en mer omfattande genomlysning och eventuellt omarbetning av kursen, där syfte, kvalitet, och kursens integrering i utbildningen som helhet ses över. I detta tidsperspektiv kommer institutionen sannolikt också ha minst en ny lektor i arbets- och organisationspsykologi anställd i verksamheten, som kan utgöra en viktig resurs.

Delkursutvärderingen 10:2 HT19

I början av januari 2020 sammanställdes delkursutvärderingen för kurs 10:2 av delkursansvarig. Den bestod av en webenkät som besvarats av 19 studenter. Sammantaget framkommer i denna till stor del negativa värderingar och skriftliga kommentarer som speglar den kritik som framförts under kursens genomförande. Det kan noteras att det är ovanligt att kurser vid programmet bedöms så negativt. Det kan också särskilt noteras att 74 % (14/19) *inte* anser att "kursens deltagare har behandlats på lika villkor oavsett dennes grupptillhörighet i de diskrimineringsgrunder som regleras i lag". Då det överhuvudtaget är ovanligt med detta svar på psykologprogrammets kurser är det i sig en stark signal om att åtgärder behöver vidtas.

Bilaga 1 Om institutionens och psykologprogrammets organisation

Institutionen för psykologi leds av en Prefekt (Robert Holmberg) som väljs genom val i kollegiet och en institutionsstyrelse. Prefekten har arbetsmiljöansvar och leder och fördelar arbetet vid institutionen.

Undervisning/utbildning är en bland flera av institutionens uppgifter. Denna är organiserade i ett antal olika utbildningsdelar (ex fristående kurser, psykoterapeutprogram, forskarutbildning), där psykologprogrammet är en del. Arbetet inom dessa olika delar leds av ett antal studierektorer tillsammans med ledningsgrupper för respektive utbildningsslag. Studierektorerna ansvarar för övergripande utbildningskvalité och samordning av utbildningen, samt hanterar olika ärenden och uppgifter relaterat till detta.

Psykologprogrammet består av 14 kurser, som i sin tur består av 1-4 delkurser. En delkurs är typisk 5-10 veckor lång. Inom delkurser finns ibland mer avgränsade "utbildningsmoment" som omfattar allt från enstaka föreläsningar till sammanhängande inslag över några dagar eller veckor.

Ledningsgruppen för psykologprogrammet utser helkursansvarig lärare (ansvarig för kursutveckling) och en examinator (ansvarig för examination och bedömning) för varje hel kurs. Helkursansvariga lärare ingår i ledningsgruppen för psykologprogrammet, tillsammans med TA-personal, student- och arbetslivsrepresentanter.

Roller som delkursansvariga, liksom övriga lärare (lärarlaget), bemannas typiskt upp av studierektor tillsammans med helkursansvarig, men variationer förekommer.

Bengt Brattgård (adjunkt, leg psykolog) är helkursansvarig för kurs 10 och Johan Bertlett (Fil dr, förordnad universitetslektor på deltid) är delkursansvarig. För kurs 10 är Robert Holmberg examinator.

Johan Grant (Fil dr, förordnad universitetslektor på deltid) är en av flera externa adjungerade lärare i lärarlaget på delkursen, som alltså på deltid lanspråktagits för ett mindre undervisningsuppdrag, sammantaget ca 7 heldagar för detta moment på terminsbasis.

Vid psykologprogrammet har antagits en arbetsordning ("Uppdragsbeskrivningar för psykologprogrammet") som bl.a. definierar ansvar enligt nedan:

Examinator:

1. Övergripande ansvar för rättssäkerhet och kvalitet på de examinerande moment som förekommer på kursen
2. Handlägga eventuella önskemål om rättelse eller omprövning av betygsbeslut

Helkursansvarig:

1. Övergripande ansvar för kursens innehåll, arbetsformer, utformning och utveckling
2. Säkerställa att det finns uppdaterade och aktuella hel- och/eller delkursbeskrivningar

Delkursansvarig:

2. Säkerställa att undervisande lärare är informerade om sin roll på kursen samt de praktiska förutsättningarna som gäller för undervisningsuppdraget (lokaler, Lu-kort, LuvitCanvas, etc)
5. Ansvara för delkursvärdering enligt fastställda riktlinjer

Bilaga 2 Kursutvärdering Ht19